

KARLSTADS KOMMUN

TEKNIK- OCH FASTIGHETSNÄMNDEN

Karlstad 2008-12-17

Länsstyrelsen i Värmlands län	
Ank.	2008 -12- 19
Dnr:	
Datum: 17	

Naturreservatet Niklasdals lövskog

**Karlstads kommun
Värmlands län**

Innehåll

Utdrag ur protokoll från möte med teknik- och fastighetsnämnden, Karlstads kommun 2008-12-17

Beslut om bildande av naturreservatet Niklasdals lövskog

Bilaga 1 - Sändlista remiss

Bilaga 2 - Skötselplan

Bilaga 3 - Översiktskarta

Bilaga 4 – Beslutskarta

Bilaga 5 – Skötselplanekarta

Bilaga 6 – Karta med anläggningar för friluftslivet

KARLSTADS KOMMUN

TEKNIK- OCH FASTIGHETSNÄMNDEN

Protokoll 2008-12-17

§ 6

Bildande av naturreservatet Niklasdals lövskog

Dnr TFN-2007-0256 Dpl 430

Sammanfattning

För att skydda ett lövskogsområde med höga naturvärden vid Vänerstranden på norra Arnön har teknik- och fastighetsförvaltningen arbetat fram ett förslag till beslut om bildande av det kommunala naturreservatet Niklasdals lövskog.

Beslutsunderlag

Teknik- och fastighetsförvaltningens tjänsteskrivelse den 28 november 2008.

Sammanställning av inkomna remissvar den 12 november 2008.

Bildande av naturreservatet Niklasdals lövskog inklusive skötselplan och kartbilagor den 12 november 2008.

Förslag till köpeavtal.

Teknik- och fastighetsnämndens beslut

1. Besluta om att bilda det kommunala naturreservatet Niklasdals lövskog med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) i enlighet med bifogad karta.
2. Med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken besluta om att de föreskrifter som anges i bifogat underlag skall gälla inom naturreservatet Niklasdals lövskog.
3. Fastställa bifogad skötselplan för naturreservatet Niklasdals lövskog med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) enligt miljöbalken m.m.
4. Godkänna upprättat förslag till köpeavtal avseende ett delområde av Karlstad Bergsäng 1:3.
5. Bemyndiga teknik- och fastighetsdirektören att teckna erforderliga avtal.

Beslutet expedieras till

Torbjörn Frykstedt, teknik- och fastighetsförvaltningen
Christina Häggglund, teknik- och fastighetsförvaltningen
Catharina Knutssön, teknik- och fastighetsförvaltningen

KARLSTADS KOMMUN

TEKNIK- OCH FASTIGHETSFÖRVALTNINGEN

2008-12-17

Bildande av naturreservatet Niklasdals lövskog

1. Beslut

Karlstads kommun beslutar att det område, som markerats på bifogad karta (bilaga 4) skyddas som naturreservat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Reservatets namn skall vara Naturreservatet Niklasdals lövskog.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) fastställer Karlstads kommun bifogad skötselplan (bilaga 2). Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer skall gälla utan begränsning i tiden.

2. Syfte med reservatet

Syftet med naturreservatet är att

- Bevara och utveckla den värdefulla livsmiljön fuktig lövnaturskog
- Gynna aspskogens biodiversitet.
- Bevara områdets fornlämning.
- De speciella växt- och djursamhällena och arterna i området, t ex dvärghäxört, stubbspretmossa, källpraktmossa, ostticka, narrtagging, veckticka, vågticka, stor aspticka, jättesvampmal, stekelbock, och mindre hackspett ska ha gynnsamt tillstånd. För de utpekade arterna innebär gynnsamt tillstånd att de lever kvar i området i livskraftiga bestånd eller att naturreservatet Niklasdals lövskog är en viktig värdekärna i landskapet med för arterna lämplig livsmiljö.

3. Skälen för beslutet

3.1 Beskrivning av området och dess bevarandevärden

Naturreservatet Niklasdals lövskog ligger på Arnöns nordspets och är ett lövskogsområde på 12 ha. Skogen inom reservatet är mycket varierad trots att området är arealmässigt relativt begränsat. Här finns både tätare yngre skogspartier, luckigskog av hagnarkskaraktär med grova aspar och björkar över 60 år och sumpig klibbalstrandskog. Marken är blöt och tidvis översvämmad närmast stranden, medan områdets centrala delar utgörs av torra, öppna hållmarker. Ut mot Vänera finns en vall, men pumpning sker inte i dagsläget, varför vattenståndsvariationerna är desamma innanför vallen som utanför. Det förekommer rikligt med både liggande och stående död ved i olika nedbrytningsstadier i hela området och här finns en mycket rik vedlevande flora och fauna. Området hyser både rödlistade fåglar och vedsvampar och ett flertal sällsynta vedlevande insekter. Lärtill är området en mycket bra fjärilslokal. Om skogen lämnas från skogsbruksåtgärder, med undantag från att granföryngring vid

behov hålls efter genom underväxtröjning, kommer naturvärdena och andelen döda träd öka ytterligare. På områdets högsta punkt ligger en fornlämning, troligtvis från yngre järnåldern. Områdets senare historia är av intresse, då skogen varit betad fram till slutet av 1960-talet. Detta syns bland annat genom de många enbuskar som finns kvar och de stora spärrgreniga träden.

Trädskiktet i det blöta ytterområdet består av relativt likåldrig klibbal, huvudsakligen i 50-60-årsåldern, med inslag av glasbjörk, gran och sälg, medan det centrala området i reservatet utgörs av asplönskog på moränjord och öppna hållmarker. Dominerande trädslag där är asp och björk och i denna del finns de äldsta träden i området. Här återfinns man flertalet lavar, mossor och tickor som finns i området. De döda/döende träden har en varierad insektsfauna, med bland annat jättesvampmal (*Scardia boletella*) och troligen robust ticknagare (*Dorcatoma robusta*). I vissa delar är det dåligt med lövfryngring, på grund av kraftigt viltbete. Buskskiktet är glest, men i vissa partier förekommer rikligt med hallonsnår och asplöyngning. I de torrare partierna växer enbuskar.

I fåltskiktet finns riklig förekomst av dvärghäxört (*Circaea alpina*) som är en signalart och karaktärsväxt i sumpiga alkärr. I övrigt utgörs fåltskiktet av en frodig gräs-ört-vegetation med bl a springkorn, stinknäva, frossört och tuvtåtel. De torra delarna av området hyser rester av en betesgynnad flora med bl a kattföt, knägräs, hirsstarr och smultion. Området är en mycket bra fjärilslokal. Man har funnit 364 arter inom reservatet, varav fem stycken fjärilsarter är nya fynd för Värmland. De nya är körsbärssäckmal (*Coleophora prunifoliaemörkröa*), mörkröd alguldmal, (*Phyllonorycter kleemannella*), umbrabrokvecklare (*Phicaris umbrosana*), blyfläckig granvecklare (*Ymolonia hartigiana*) och halmfärgad lövmätare (*Idaea sylvestriaria*). Det finns även förekomst av den sällsynta fjärilen vassrörfly (*Archanara dissoluta*). I lövskogen har häckning av 26 fågelarter konstaterats. Bland annat häckar mindre hackspett (*Dendrocopos minor*) som är rödlistad i kategorin NT (missgynnad) samt större hackspett. Tillgången på hålträd är riklig.

I aspskogen har en del större granar avverkats. Underväxtröjning av unga granar bör ske vid behov för att bibehålla lövdominansen. Idag sker självgallring av lövträd, vilket bidrar till ökad mängd död ved och gynnar vedinsekter och vedsvampar.

3.2 Förutsättningar för värdenas bevarande

Natureservatet Niklasdals lövskog är ett 12 ha stort lövskogsområde, bestående av klibbalstrandskog och aspskog. Det sker idag självgallring i området. Fram till 1970-talet skedde viss gallring i askskogen och under senare tid har enstaka större granar plockhuggits. Med fortsatta skogsbruksåtgärder skulle naturvärdet i skogen minska. En förutsättning för områdets naturvärden är att alstrandskogen får översvämmas, så att områdets karaktär med varierad fuktighet bibehålls. Dikning eller liknande åtgärder skulle inverka kraftigt på områdets hydrologiska förhållanden och ge mycket negativa effekter för naturvärdena. För att uppnå reservatets syften, kommer skogens lövträd att lämnas för fri utveckling. Granfryngringen kommer däremot att hållas efter till viss del genom underväxtröjning vid behov. En del granar skall dock finnas kvar i området även i framtiden. Kring de grova träden kan försiktig röjning ske och extensivt bete av nöt

eller får kan tillåtas större delen av skogen. Fjärilsfaunan gynnas av att ytterligare igenväxning förhindras. Samtliga döda och kullfallna träd skall få liggakvar. Om de faller över gångstigen får de flyttas åt sidan. För att säkerställa områdets naturvärden har Karlstads kommun valt att bilda ett naturreservat.

3.3 Planeringsstatus

3.3.1 Internationellt

Några internationella förordnanden finns inte inom området eller i direkt anslutning till området. Ca 4,5 km söder om det planerade naturreservatet, söder om Arnön ligger Natura 2000-området Arnöskärgården.

3.3.2 Nationellt

Naturreservatet Niklasdals lövskog ligger inom riksintresseområdet "Vänern med öar och strandområden" som pekas ut i Miljöbalkens kap 4 § 2 som ett område där turismens och friluftslivets intressen särskilt skall beaktas. Naturreservatet ligger också angränsande till riksintresse för friluftslivet och riksintresse för yrkesfiske.

3.3.3 Kommunalt

Naturreservatet Niklasdals lövskog ligger inom ett område som i Karlstads kommuns naturvårdsprogram, klassats som klass II (mycket högt naturvärde). I naturvårdsprogrammet är lövskogen vid Niklasdal också utpekad som ett kärnområde för lövskog. I Karlstads kommuns skötselplan för Vänerstranden, benämns Niklasdal som ett lövskogsområde med mycket höga naturvärden. Lövskogen vid Niklasdal är också klassad som nyckelbiotop i Skogsstyrelsens inventering och har även lyfts fram i Naturskyddsföreningens och Projekt Vitryggig hackspetts rapport "Lövskogar med höga naturvärden i Värmland". Strandskyddet utmed Vänerstranden inom Karlstads kommun är utökat till 300 meter.

4. Föreskrifter för naturreservatet

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Karlstads kommun med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra författningar är det inte tillåtet att:

1. Avverka, gallra, röja, plantera, så träd eller utföra annan skogsbruksåtgärd med undantag för vad som anges i skötselplanen.
2. Skada eller ta bort döda träd eller vindfällen.
3. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra naturliga eller kemiska växtnäringssåmen.
4. Kalka.
5. Inplantera djur- eller växtarter.
6. Dika, skyddsdikey, rensa dikey, kulvertera dikey, lägga igen dikey, dämna eller utföra någon åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden.
7. Berä, spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt av något slag.
8. Tropa eller fylla ut med massor, sopor eller dylikt.
9. Anordna upplag.

10. Uppföra byggnad eller därmed jämförbar anläggning.
11. Uppföra mast, torn, antenn, luftledning eller liknande anläggningar.
12. Anlägga väg, parkeringsplats eller led med undantag för vad som anges i skötselplanen.
13. Framföra motordrivet fordon, annat än i samband med jakt vid transport av fällda djur eller för jordbrukets behov.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd gällande förvaltning av reservatet

Reservatsförvaltaren har rätt att:

1. Märka ut reservatet.
2. Sätta upp informationstavlor, bänkar och anlägga gångstig på de platser som anges i bifogad skötselplan.
3. Utföra åtgärder enligt till beslutet hörande skötselplan
4. Undersöka växt- och djurlivet och andra naturförhållanden som ett led i uppföljningen av syfte och mål med reservatet.
5. Avverka träd eller flytta träd eller grenar som fallit över den markerade leden i reservatet eller som löper stor risk att göra det.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det inte tillåtet att:

1. Fälla träd och buskar, bryta kvistar eller ris eller på annat sätt skada vegetationen.
2. Skada eller föra bort döda träd och vindfällen.
3. Gräva upp gräs och örter, plocka mossor, lavar eller svampar.
Undantag: Det är tillåtet att plocka bär och matsvamp.
4. Fånga eller insamla ryggradslösa djur samt bon, ägg eller individer av andra djurgrupper med undantag för markägarens jaktförvaltning.
5. Cykla.
6. Göra upp eld annat än på anvisad plats.
7. Anordna läger, sätta upp orienteringstavlor eller snitslade spår.
8. Rida.

Åtgärder som anges i den till detta beslut hörande skötselplanen får utföras, av reservatsförvaltaren eller av den som reservatsförvaltaren utser, utan hinder av föreskrifterna.

Eftersom området i stort skall lämnas till fri utveckling skall vindfällen och stormskadad skog lämnas. Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter reservatsbildningen att vara reservatsförvaltarens ansvar.

Som framgår av 7 kap 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna för allmänheten omedelbart, även om beslutet skulle överklagas.

5. Administrativa data

Namn:	Natureservatet Niklasdals lövskog
Län:	Värmland
Kommun:	Karlsad

Socken:	Väse
Totalareal:	12 ha
Fastigheter	Karlstad Nolby 1:12
Ägare:	Susanna Maria Wallgren Helin och Bo Hans Gustav Helin
Reservatsförvaltare:	Karlstads kommun

6. Ärendets handläggning

1995 tog Karlstads kommun fram ett naturvårdprogram och området Arnöfjorden-Panken (område 116) klassades som ett klass II område "mycket högt naturvärde". Naturreservatet Niklasdals lövskog ingår i sin helhet i avgränsningen av området Arnöfjorden-Panken, vilket också ingår i ett större område som är av riksintresse för friluftslivet.

År 2000 tog kommunen fram en skötselplan för Vänerstranden, där Niklasdal beskrivs som ett av kommunens mest värdefulla lövskogsområden. Området klassades 2007 som nyckelbiotop i Skogsstyrelsens inventering.

2005 träffades en muntlig överenskommelse mellan Karlstads kommun och markägarna om att bevara lövskogen, för att bevara de naturvärden som finns i området. Markägarna medger att området ska bli ett naturreservat enligt miljöbalken och att skötseln av marken för all framtid bestäms av reglerna för reservatet i samband med att ett naturreservat bildas. I överenskommelsen ingick att markägarna i samband med bildandet av naturreservatet får ett annat skogsmarksområde av motsvarande ekonomiskt värde som inträngsersättning av Karlstads kommun.

Under 2005 genomfördes naturinventeringar av olika slag i området. Fågeliinventering i form av revirkartering av samtliga fågelarter i området utfördes av Håkan Axelsson under perioden 13/5-16/6 2005. Kryptogam- och vedinsektsinventering utfördes av Calluna AB på uppdrag från Karlstads kommun 26-27/3 2005. Mikael Hagström inventerade kryptogamer och Håkan Andersson inventerade vedinsekter. Kärllväxter inventerades av Christina Hägglund och Sara Genell, Karlstads kommun och fjärilsinventering utfördes av Carl-Åke Pettersson under våren/sommaren 2005.

Ett förslag till reservatsbeslut och skötselplan arbetades fram under 2006 av Karlstads kommun.

Teknik- och fastighetsnämnden beslutade i februari 2007 om att förslaget till naturreservat samt skötselplan skulle sändas ut på remiss. Förslaget remitterades under tidsperioden 26 februari 2007 till 20 april 2007 till berörda markägare, myndigheter och föreningar enligt sändlista i bilaga 1. Vid remisstidens slut hade yttranden inkommit från Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott, Stadstygnadsförvaltningen, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Väse hembygdsförening. Samtliga svarande ställde sig positiva till bildandet av naturreservatet Niklasdals lövskog. Inget av remissvaren har föranlett några större justeringar av vare sig skötselplan eller föreskrifter för reservatet. Sedan remissbehandlingen har för övrigt bara redaktionella justeringar av reservatsbeslut

och skötselplan gjorts. Läget för parkeringen och stigen fram till reservatet har dock flyttats efter remissen med hänsyn till markägarnas önskemål.

Den 17 december 2008 beslutade teknik- och fastighetsnämnden, Karlstads kommun om att bilda det kommunala naturreservatet Niklasdals lövskog med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) i enlighet med beslutskartan (bilaga 4). Med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken beslutade nämnden om att de föreskrifter som anges i detta dokument skall gälla inom naturreservatet Niklasdals lövskog. Teknik- och fastighetsnämnden beslutade också att fastställa bifogad skötselplan (bilaga 2) för naturreservatet Niklasdals lövskog med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) enligt miljöbalken m.m.

Bilagor

1. Sändlista
2. Skötselplan
3. Översiktskarta
4. Beslutskarta
5. Skötselplanekarta
6. Karta med arläggningar för friluftslivet

Bilaga 1

Naturreseptatet Niklasdals lövskog, Karlstads kommun -sändlista

Myndigheter och föreningar

Lantmäterimyndigheten i Karlstad, Stadsplaneringsförvaltningen, Karlstads kommun

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm

Skogsstyrelsen, Karlstads distrikt, Box 387, 651 09 Karlstad

Karlstads kommun – Stadsplaneringsförvaltningen
Kultur- och fritidsförvaltningen

Lantbrukarnas Riksförbund, Lärsförbundet i Värmlands län, Lillerud, 660 50 Vålberg

Länsstyrelsen i Värmlands län, 651 86 KARLSTAD

Naturskyddsföreningen i Karlstad, Verkstadsgatan 1, 652 19 Karlstad

Karlstads Ornitologiska Förening, c/o Karl-Erik Möberg, Malmstorgsgatan 22, 653 40 Karlstad

Väse Hembygdsförening, c/o Bertil Enell, Ransbygatan 5, 654 68 Karlstad

Värmlands Botaniska Förening, c/o Owe Nilsson, Utterbäcksvägen 10, 691 52 Karlskoga

Markägare

Karlstad Nolby 1:12, Susanna Wallgren Helin & Bo Helin, Hasslösa Hassleholm, 531 91 Vinninga

KARLSTADS KOMMUN

TEKNIK- OCH FASTIGHETSFÖRVALTNINGEN

2008-12-17

Skötselplan för naturreservatet Niklasdals lövskog

BESKRIVNINGSDDEL

1. Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och utveckla den värdefulla livsmiljön fuktig lövnaturskog.
- Gynna aspskogens biodiversitet.
- Bevara områdets fornlämning.
- De speciella växt- och djursamhällena och arterna i området, t ex dvärghäxört, stubbspretmossa, källpraktmossa, ostticka, narrtagging, veckticka, vågticka, stor aspticka, jättesvampna, stekelbock och mindre hackspett ska ha gynnsamt tillstånd. För de utpekade arterna innebär gynnsamt tillstånd att de lever kvar i området i livskraftiga bestånd eller att Naturreservatet Niklasdals lövskog är en viktig värdekäma i landskapet med för arterna lämplig livsmiljö.

Syftet skall tryggas genom att:

- Lövskogen lämnas i huvudsak för fri utveckling. Lövdominansen skall bibehållas, vilket innebär att granföryngringen vid behov hålls efter genom en viss underväxtöjning av barrträd. Extensivt bete av röt eller får får förekomma i större delen av området.
- All död ved ska ligga kvar, så att vedinsekter och vedsvampar gynnas.
- Alla åtgärder som kan påverka områdets hydrologiska förhållanden är otillåtna, för att alstrandskogen ska kunna bibehålla sitt värde.
- Extensivt bete och/eller slyöjning runt större lövträd i aspskogen genomförs, för att bibehålla dess öppna karaktär och hagmarksliknande utseende.

2. Allmän beskrivning

2.1 Administrativa data

Skyddsform:	Naturreservat
Naturvårdsförvaltare:	Karlstads kommun
Namn:	Naturreservatet Niklasdals lövskog
Kommun:	Karlstad
Socken:	Vise
Gräns:	Se skötselplanekarta, bilaga 5

Fastigheter	Karlstad Nolby 1:12
Ägare:	Susanna Maria Wallgren Helin och Bo Hans Gustav Helin

Areal- totalt:	12 ha
Areal- lövskog:	12 ha

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Området ligger på Arnöns nordspets och är ett lövskogsområde, med alstrandskog mot stranden och aspskog i den centrala delen av reservatet. Jorden i de yttre, fuktiga delarna är näringsrik och i aspskogen utgörs den av ett tunt moräntäcke och på vissa ställen är det berg i dagen. Området avgränsas i norr, nordväst och nordöst av en smal öppen strandäng bevuxen med vass, starr och andra våtmarksväxter. I strandängens yttre del, ut mot Vänern, finns en vall som dock saknar funktion i dagsläget. I söder, sydväst och sydöst gränsar naturreservatet mot produktionsskog.

Reservatsområdet var 1859 skogsbevuxet, enligt sockenkarta över Väse. Området har varit betat av nötkreatur fram till slutet av 60-talet. Att området varit betat av tamboskap syns bland annat genom de många enar som finns i området samt stora spärrgreniga träd. Idag växer det lövskog i området. Fram till 70-talet skedde viss gallring i alskogen och under senare tid har enstaka större granar plockhuggits i området.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska värden

Naturreservatet består av lövskog, alstrandskog utmed stranden och aspskog i de centrala, torrare delarna. Skogen inom reservatet är mycket varierad trots att området är arealmässigt relativt begränsat. Här finns både äldre yngre skogspartier, luckig skog av hagmarkskaraktär med grova aspar och björkar över 60 år och klibbalstrandskog. Alstrandskogen översvämmas tidvis och får en karaktäristisk sumpig och fuktig miljö och många av alarna har väl utvecklade socklar. I den olikåldriga aspskogen finns flertalet äldre träd, över 60 år med högt biologiskt värde. I hela området finns rikligt med både stående och liggande död ved i olika nedbryningsstadier och här finns en mycket rik vedlevande flora och fauna. Idag sker det självgallring i skogen, vilket ökar tillgången på död ved. Gott om hackmärken i träder visar på gynnsamma förhållanden för hackspettfaunan. Området hyser både rödlistade fåglar och vedsvampar och ett flertal sällsynta vedlevande insekter. Därtill är området en mycket bra fjärilslokal. Terrängen i området är relativt flack med en liten bergknalle med en fornlämning, i form av ett röse, som högsta punkt.

Trädskiktet i alstrandskogen, domineras av relativt likåldrig al i 50-60-årsåldern, med inslag av glasbjörk, gran och sälg. Stort inslag av död ved finns och det är gott

om tickor av olika arter. I buskskiktet växer främst hallon och vid sjön ett bälte av salix. En hel del granföryngring förekommer. Fältskiktet består bland annat av kvävegynnade växter, som till exempel harsyra, brännässla, rödplister och tuvtåtel. I öster finns det riklig förekomst av signalarten dvärghäxört som även är en karaktärsväxt i sumpiga alskogar. Man har vidare funnit signalarten rankstarr och exemplar av orkidén jungfru marie nycklar.

I den olikåldriga aspskogen, där flertalet träd över 60 år finns, består trädskiktet främst av asp och björk med inslag av gran och klibbal. Här finns det rikligt med död ved i form av terrakor och lågor i olika successionsstadier. Förekomsten av tickor är hög och artvariationen är stor. Här finns en handfull rödlistade vedsvampar, till exempel osttunga och narntagging. Det finns många lämpliga hålträd för hackspett i området i form av grov asp och björk. Ett flertal intressanta vedinsekter har påträffats i området som till exempel stekelbock (*Necydalis major*) och trägnagare (*Ptilinus fuscus*) som tidigare varit rödlistade. Buskskiktet är på sina ställen glest, men rikligt med hallonsnår finns i andra delar. Det förekommer lövföryngring inom hela området, dock är den i vissa partier kraftigt betad av vilt. En del granföryngring finns i området och på torrare ställen växer det rikligt med enbuskar. Fältskiktet domineras av kruståtel och blåbärsris med inslag av hävdgynnade arter som knägräs, blåkllocka, hirsstarr, ängsvädd och kattfot. Dessa arter påträffas framför allt på toppen av den lilla bergknallen med berg i dagen.

Lövs skogen är mycket attraktiv bl a för hackspettar. Vid inventering av fågellivet har 26 fågelarter konstaterats häcka i området, bl a mindre hackspett som är rödlistad i kategorin NT (missgynnad). Andra arter som större hackspett, gärdsmyg och nötväcka häckar också i området.

Lokalen är idag en mycket bra fjärilslokal. Vid inventering år 2005 fann man 364 arter, varav fem arter var nya fynd för Värmland. De nya värmländska arterna är: körsbärssäckmal (*Coleophora prunifoliae*), halmfärgad lövmätare (*Idaea sylvestraria*), umbrabrovecklare (*Phiaris umbrosana*), mörkröd alguldmal (*Phyllonorycter klzemannella*) och blyfläckig granvecklare (*Ymolonia hartigiana*). Dessa arter gynnas om området får bibehålla sin delvis öppna karaktär.

Påträffade rödlistade arter och signalarter för skyddsvärd skog redovisas i tabell 1.

Tabell 1. Rödlistade arter enligt ArtDatabanken och signalarter för skyddsvärd skog, enligt Skogsskyddelsen, funna inom Naturreservatet Niklasdals lövskog.

Art	Kategori
Lavar	
Bårdlav (<i>Nephroma paille</i>)	S (signalart)
Grå värtlav (<i>Acrocordia gemmata</i>)	S (signalart)
Liten värtlav (<i>Acrocordia cavata</i>)	S (signalart)
Skinnlav (<i>Leptogium setulinum</i>)	S (signalart)
Skriftlav (<i>Graphis scripta</i>)	S (signalart)
Mossor	
Asphätemossa (<i>Orthorhynchum gymnostomum</i>)	S (signalart)

Källpraktmossa (<i>Pseudobryum cinclineides</i>)	S (signalart)
Stubbspretmossa (<i>Herzogiella selegri</i>)	S (signalart)
Svampar och tickor	
Barkticka (<i>Oxyporus corticola</i>)	S (signalart)
Blågrön skölding (<i>Pluteus salicinus</i>)	S (signalart)
Fläckticka (<i>Skeletocutis nivea</i>)	S (signalart)
Narrtagging (<i>Kavinia himantia</i>)	NT (missgynnad)
Ostticka (<i>Skeletocutis odora</i>)	VU (sårbar)
Rävmussling (<i>Lentinus vulpinus</i>)	S (signalart)
Sköldskivling (<i>Pluteus hispidus</i>)	S (signalart)
Stor aspticka (<i>Phellinus populicola</i>)	NT (missgynnad)
Veckticka (<i>Antrodia pulvinascens</i>)	NT (missgynnad)
Vågticka (<i>Oligoporus undosus</i>)	NT (missgynnad)
Kärlväxter	
Blåsippe (<i>Hepatica nobilis</i>)	F (fridlyst)
Dvärgfäxört (<i>Circaea alpina</i> L.)	S (signalart)
Jungfru Marie nycklar (<i>Dactylorhiza maculata</i>)	F (fridlyst)
Rankstarr (<i>Carex elongata</i>)	S (signalart)
Fåglar	
Mindre hackspett (<i>Dendrocopos minor</i>)	NT (missgynnad)

Tabell 2. Nya Värmlandsarter och sällsynta arter av fjärilar funna i Naturreservatet Niklasdals lövstog.

Fjärilar	Kategori
Körsbärssäckmal (<i>Coleophora prunifoliae</i>)	Ny Värmlandsart
Halmfågad lövmätare (<i>Idaea sylvestriana</i>)	Ny Värmlandsart
Umbraörkvecklare (<i>Phiaris umbrosana</i>)	Ny Värmlandsart
Mörkröd alquidmal (<i>Phyllonorycter kleemannella</i>)	Ny Värmlandsart
Blyfläktig granvecklare (<i>Ymolonia hartigiana</i>)	Ny Värmlandsart
Vassröfly (<i>Archana dissoluta</i>)	Sällsynt

2.3.2 Geologiska värden

Berggrunden i området utgörs av sedimentära bergarter som har ett tunt moränäck, där berg i dagen finns på flera platser. Genom delvis översvämning av området bildas en karaktäristisk miljö i alstrandskogen.

2.3.3 Kulturhistoriska värden

I reservatet finns en fast fornlämnning i form av ett röse, 8 x 6 meter stort och 0,5 meter högt, som troligtvis härstammar från yngre bronsåldern (1000-500 f.Kr) eller äldre järnåldern (500 f.Kr-400 e.Kr) enligt fornlämningsregistret och Värmlands museum. Lämningen har i riksantikvarieämbetets register beteckningen RAÄ: 80 04 46.

2.3.4 Friluftsliv

Idag finns ingen markerad stig eller andra anordningar för friluftslivet i området. Här finns dock ett stort antal vilstigar och en brukningsväg som gör det relativt lätt att ta sig fram genom skogen. Vissa delar är tidvis mycket blöta. Friluftslivet i området hittills bedöms som sparsamt, eftersom området inte är särskilt lättillgängligt. Det finns dock förutsättningar för ett utökat friluftsliv, då dels naturvärdena och de speciella arterna och dels fornlämningen kan locka besökare till reservatet. Den intressanta dynamiken i ett alkärr och den torrare aspskogen, skapar en spännande och variationsrik miljö, vilket gör området till ett intressant utflyktsmål. Reservatet har bedömts som ett av kommunens mest värdefulla lövskogsområden ur naturvårdssynpunkt. Den intresserade besökaren har en rik flora och fauna av vedsvampar och vedinsekter att upptäcka. För den fågelintresserade finns det möjlighet att se en hel del fåglar, både skogs- och strandevande.

Tillgängligheten till området kan förbättras genom iordningställande av parkering, informationstavlor, ett antal bänkar samt en markerad stig genom reservatet.

PLANDEL

3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i tre skötselområden; lövskog där extensivt bete får förekomma, lövskog där bete med tamboskap ej tillåts och friluftsliv. Hela arealen utgörs av lövskog, med gemensam historik och varierande successionsstadier. Fornlämningen omnämns i skötselområde 1.

3.1 Skötselområde 1: Lövskog där extensivt bete får förekomma

Areal: 9,5 ha

Beskrivning: Närmast vattnet växer klubbalsumpskog på mark som tidvis översvämmas. Trädskiktet är relativt likåldrigt och en lövföryngring som dock är hämmad av viltbete finns. Längs stranden finns ett band med yngre alstrandskog. Det förekommer rikligt med död ved och inslag av gran finns.

Innanför alskogen växer aspskog på torrare mark. Aspskogen domineras av asp och glasbjörk, med flertalet träd över 60 år. Inslag finns av gran. Det finns rikligt med död ved, vilket gynnar svamp- och vedinsekter. Vissa delar av området har rik undervegetation, medan det på andra ställen är berg i dagen. Det förekommer en hel del enbuskar i området, vilket vittnar om en tidigare beteshävd, som pågick fram till slutet av 1960-talet. I områdets högst

belägna delar finns en fornlämning i form av ett röse från bronsåldern eller äldre järnåldern.

Kvalitetsmål: Alstrandskogen skall ha en möjlighet att bli översvämmad så att alkärrskaraktärerna bibehålls. Skogen ska vara delvis självgallrande med god tillgång på stående och liggande död ved i olika successionsstadier. Lövdominansen ska bibehållas och känslan av halvöppen hagmarkskaraktär i aspskogen ska finnas. Moss- och svampfloran, samt insekts- och fågelfaunan ska vara väl utvecklad med förekomst av de rödlistade eller sällsynta arter som nämns i tabell 1 och tabell 2.

Underfallsåtgärder: I huvudsak gäller fri utveckling av alstrandskogen. Eventuellt försiktig styröjning runt de grova träden i aspskogen för att bibehålla hagmarkskaraktären och viss underväxtröjning av barrträd för att bibehålla lövdominansen i hela området. En del gran ska dock få stå kvar. Träd som fallit eller riskerar att falla ska lämnas som död ved. Extensivt bete av nöt eller får är tillåtet i området.

3.2 Skötselområde 2: Lövskog där bete med tamboskap ej tillåts

Areal: 2,5 ha

Beskrivning: Klubbalsumpskog på fuktig mark samt ett mindre parti aspskog på torrare mark. Den del av klubbalsumpskogen där den mest känsliga floran finns, med bl a riklig förekomst av dvärghäxört, undantas från bete med tamboskap. Likaså ingår en mindre del av aspskogen i detta skötselområde. Det är ett parti med flerskiktat trädskikt, där unga aspar lyckats komma upp till skillnad från stora delar av aspskogen där intensivt viltbete håller lövföryngringen tillbaka. Det finns rikligt med död ved i området. Viss underväxt av gran förekommer.

Kvalitetsmål: Alstrandskogen skall ha en möjlighet att bli översvämmad så att alkärrskaraktärerna bibehålls. Lövskogen ska vara flerskiktad och självgallrande med god tillgång på stående och liggande död ved i olika successionsstadier. Lövdominansen ska bibehållas. Moss- och svampfloran, samt insekts- och fågelfaunan ska vara väl utvecklad med förekomst av de rödlistade eller sällsynta arter som nämns i tabell 1 och tabell 2.

Underhållsåtgärder: Eventuellt viss underväxtröjning av barrträd för att bibehålla lövdominansen. Träd som fallit eller riskerar att falla ska lämnas som död ved. Bete av tamboskap tillåts inte i området.

3.3 Skötselområde 3: Friluftsliv

Areal: 12 ha

Beskrivning: Reservatets främsta syfte är att bevara den biologiska mångfalden och gynna utvecklingen av lövträd och död ved. Naturvärdena i den fuktiga alstrandskogen och den torra, halvöppna aspskogen kan vara av intresse för den naturintresserade besökaren. Fornlämningen som ligger i reservatet kan också vara av intresse för friluftslivet. Idag finns det ingen iordningställd stig i området, förutom ett antal viltstigar och en gammal brukningsväg. Detta gör området relativt svårtilgängligt för besökare.

Kvalitetsmål: Väl underhållna informationstavlor placeras väl synliga i anslutning till parkeringen (1,8 km söder om reservatet) samt vid naturreservatets gräns. Informationstavlorna ska innehålla en karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. Gränsmarkeringen skall utföras enligt naturvårdsverkets anvisningar. En stig från parkeringen, fram till reservatet och en rundsläng genom reservatet ska markeras och iordningställas för friluftslivet. Hela sträckningen ska vara lättframkomlig för gående och markeras med orange färg. Rastplatser med bänkar ska finnas på några platser utmed stigen. Grillplats ställs i ordning vid en av rastplatserna. Stigen skall passera fornlämningen och en informationstavla om lämningen sätts upp vid platsen.

Engångsåtgärder:

- Reservatsgränserna märks ut.
- Tre informationstavlor sätts upp i enlighet med kartan i bilaga 6. En informationstavla placeras vid parkeringen (ca 1,8 km söder om reservatet), en placeras vid naturreservatets gräns och en placeras vid fornlämningen.
- En gångstig enligt sträckningen på kartan i bilaga 6 markeras och iordningställs. Utmed stigen placeras bänkar eller bänkbord på fyra platser och grillplats ställs i ordning på en plats. En spång eller bro anläggs över ett surdråg enligt kartan i bilaga 6. Ytterligare delar av stigen kan vara i behov av spänger på grund av blöt mark.
- Vägskylt sätts upp vid infarten till parkeringen.

Underhållsåtgärder: Gränsmarkeringar, informationstavlor, vägskylt, bänkar, bänkbord, grillplats, spänger och markerad gångstig inspekteras minst en gång per år och underhålls vid behov av reservatsförvaltaren.

4. Dokumentation och uppföljning

Reservatsförvaltaren ansvarar för tillsyn, dokumentation och uppföljning i naturreservatet, vilket ska ske i följande omfattning:

- Kontinuerlig tillsyn enligt reservatets föreskrifter.
- Tillsyn minst en gång per år och vid behov underfall av informationstavlor, gränsmarkering, bänkar, bänkbord, grillplats, spänger och gångstig.
- Vid behov (högst vart 5:e år) skötsel i biotopen i form av underväxtröjning av gran och försiktig röjning av sly kring enskilda grova träd.
- Uppföljande häckfågelinventering vart 10:e år.
- Uppföljande svamp- och vedinsektsinventering vart 10:e år
- Uppföljande kryptogaminventering vart 10:e år.
- Uppföljande fjärilsinventering vart 10:e år.

5. Sammanfattning och prioritering av åtgärder

En sammanfattning och prioritetsordning för planerade åtgärder redovisas i tabell 3 nedan. Prioritet anges som 1, 2 eller 3, där 1 betyder högsta prioritet.

Tabell 3. Sammanfattning och prioritering av åtgärder i naturreservatet.

Åtgärder	När	Prioritet
Gränsmarkering	1 gång, senast 6 månader efter att beslutet om bildande av naturreservat vunnit laga kraft. Bedömning av underhållsbehov görs därefter minst 1 gång/år och utförs vid behov.	1
Skylltproduktion/upsättning	1 gång, senast 1 år efter att beslutet om	1

	bildande av naturreservat vunnit laga kraft. Bedömning av underhållsbehov görs därefter minst 1 gång/år och utförs vid behov.	
Markering och röjning av gångstig fram till reservatet från parkeringen och inom reservatet.	Markering och röjning senast 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft. Bedömning av underhållsbehov görs därefter minst 1 gång/år och utförs vid behov.	1
Iordningställande av parkering och rastplatser	Iordningställande senast 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft. Bedömning av underhållsbehov görs därefter minst 1 gång/år och utförs vid behov.	1
Ev. undeväxtröjning av barrträd	Vid behov, högst vart 5:e år	2

6. Finansiering

Som intrångsersättning kommer markägarna att få annan skogsmark med motsvarande skogsvärde av Karlstads kommun. Karlstads kommun har för avsikt att söka bidrag från Naturvårdsverket som delfinansiering av kommunens kostnader i och med förlusten av kommunalt ägd produktiv skogsmark.

Karlstads kommun har beviljats ett 50%-igt bidrag från Länsstyrelsen till ett s k Lokalt Naturvårdsprojekt (LONA) för bildandet av naturreservatet Niklasdals lövskog. I LONA-projektet ingår naturinventeringar i området, framtagande av skötselplan och reservatsföreskrifter, inmätning och markering av reservatet, framtagande av informationstavlor, iordningställande av parkeringsplats och gångstig, restaureringsåtgärder i naturreservatet samt en invigning för allmänheten av reservatet.

Samtliga åtgärder, underhåll samt dokumentation och uppföljning i Naturreservatet Niklasdals lövskog kommer att bekostas av reservatsförvaltaren, det vill säga Karlstads kommun.

7. Referenser

Naturvårdsprogram för Karlstads kommun. 1995. Karlstads kommun.

Skogsstyrelsen 2000. *Signalarter: indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsens Förlag, Jönköping.

Rödlisade arter i Sverige 2005, Gärdenfors, U.

Skötseplan för Vännerstranden inom Karlstads kommun, Fastighetskontoret, rapport 2000:2.

Svenska Naturskyddsföreningen. 2004. Lövskogar med höga naturvärden i Värmland.

Fågelinventering av Håkan Axelsson 2005

Fjärilsinventering av Carl-Åke Pettersson 2005

Kryptogam och vedinsektsinventering av Calluna AB 2005

Växtinventering av Karlstads kommun, Teknik- och fastighetsförvaltningen 2005

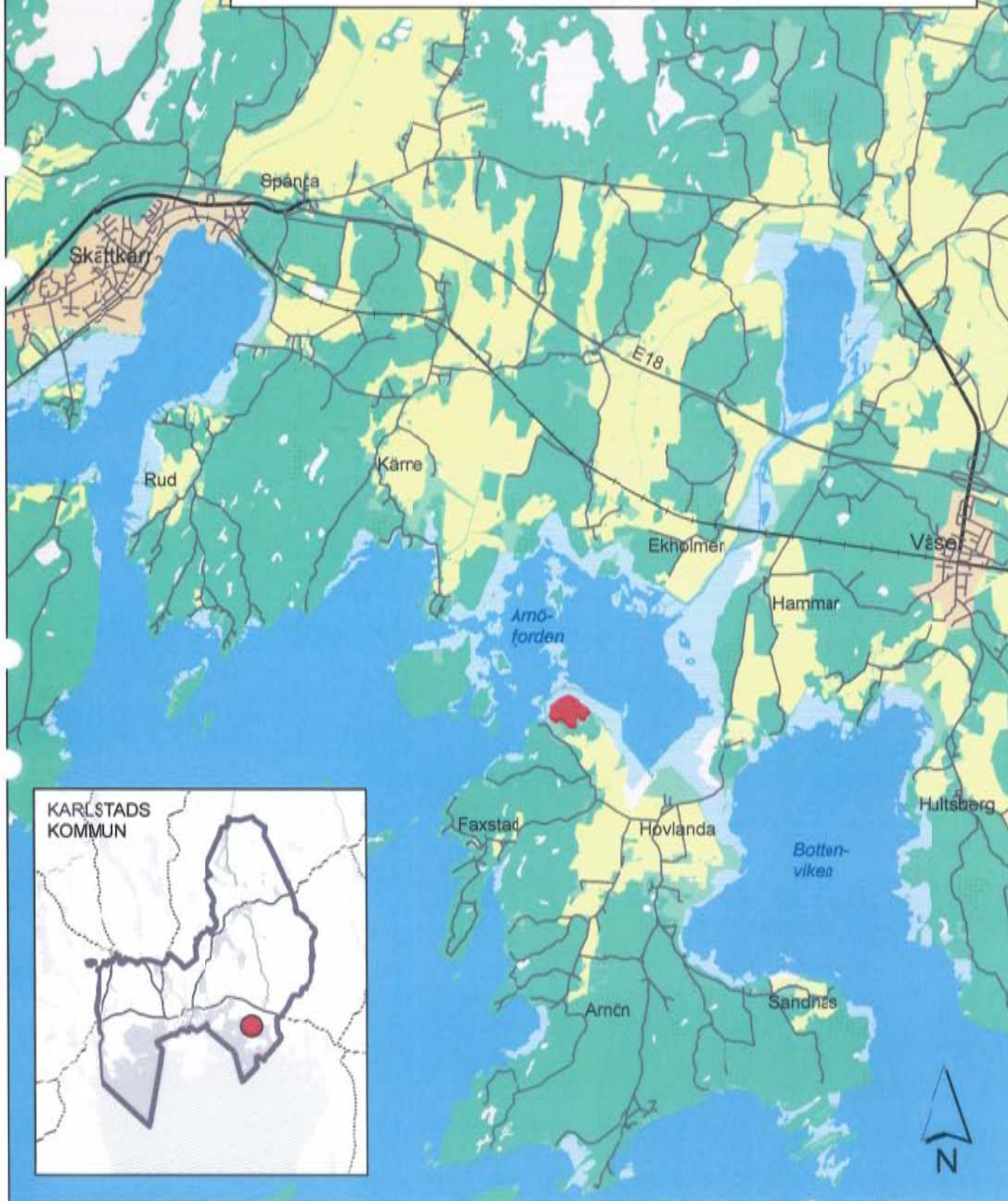
KARLSTADS KOMMUN

Naturreservatet Niklasdals lövskog

Översiktskarta

Skala: 160 000

Karta upprättad av Teknik- och fastighetsförvaltningen
med kartunderlag från Stadsbyggnadsförvaltningen,
Karlstads kommun.

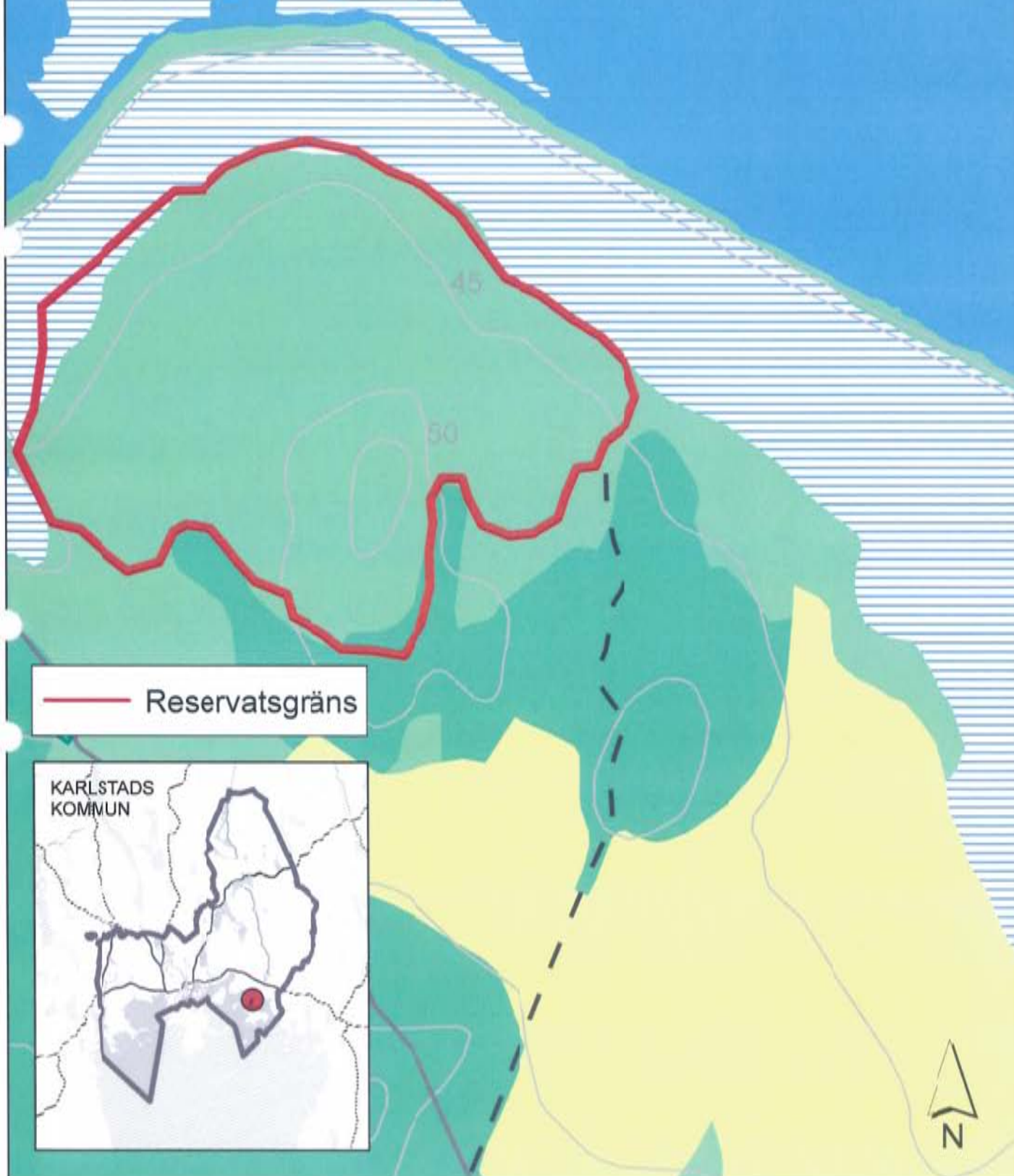
KARLSTADS KOMMUN

Naturreservatet Niklasdals lövskog

Beslutskarta

Skala: 14 000

Karta upprättad av Teknik- och fastighetsförvaltningen
med kartunderlag från Stadsbyggnadsförvaltningen,
Karlstads kommun.

KARLSTADS KOMMUN

Naturreservatet Niklasdals lövskog

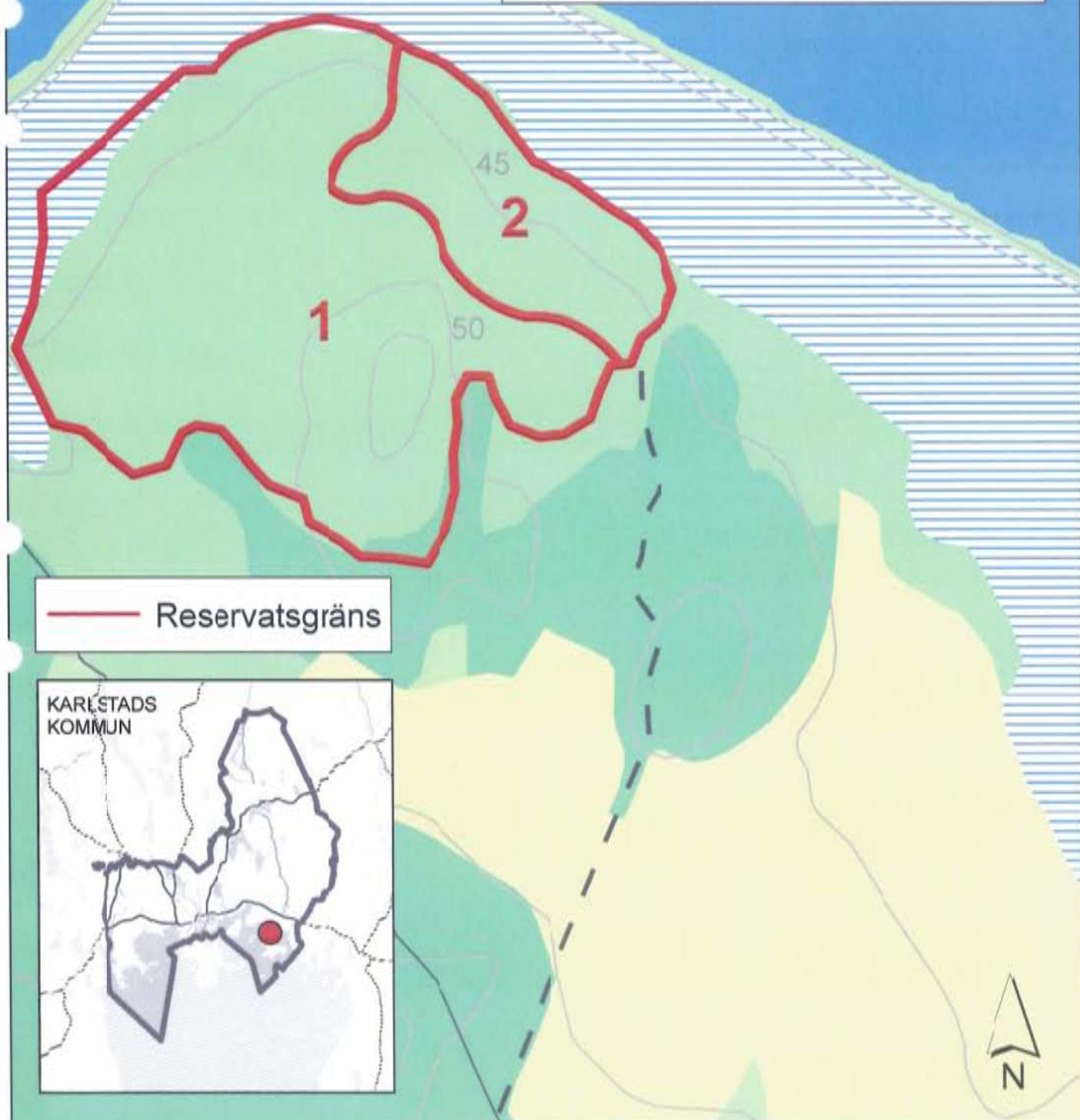
Skötselplanekarta

Skala: 1:4 000

Karta upprättad av Teknik- och fastighetsförvaltningen
med kartunderlag från Stadsbyggnadsförvaltningen,
Karlstads kommun.

Skötselområden

1. Lövskog där extensivt bete får förekomma
2. Lövskog där bete med tamboskap ej tillåts

KARLSTADS KOMMUN

Naturreservatet Niklasdals lövskog

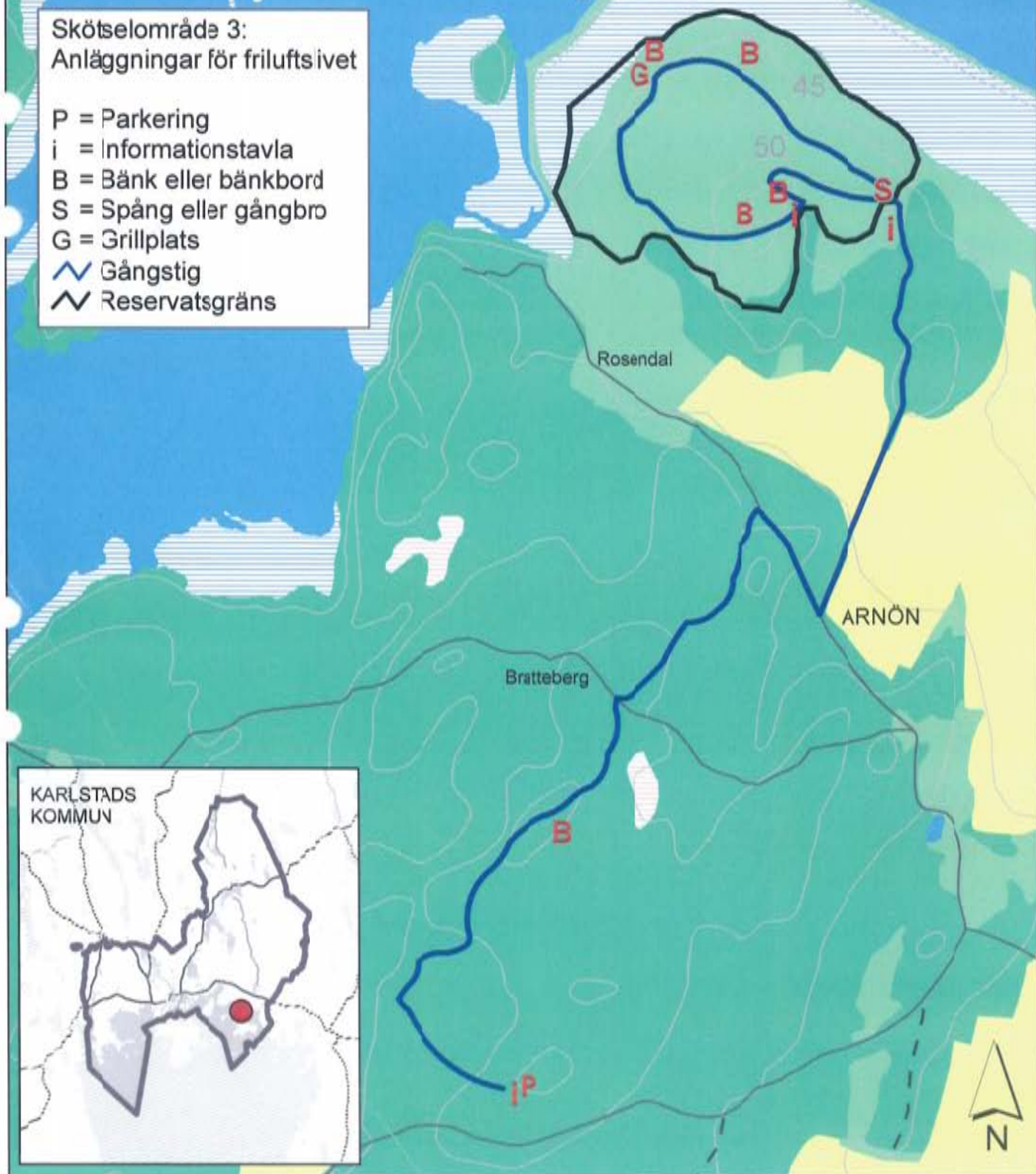
Karta med anläggningar
för friluftslivet

Skala: 1:7 000

Karta upprättad av Teknik-och fastighetsförvaltningen
med kartunderlag från Stadsbyggnadsförvaltningen,
Karlstads kommun.

Skötselområde 3: Anläggningar för friluftslivet

- P = Parkering
- i = Informationstavla
- B = Bänk eller bänkbord
- S = Spång eller gångbro
- G = Grillplats
- ↘ Gångstig
- ↘ Reservatsgräns

KARLSTADS
KOMMUN